

Zero waste:

Cesta k udržitelnější budoucnosti pro spotřebitele i obce

Co znamená „zero waste“?

Zero waste (česky „nulový odpad“) není jen trend nebo filozofie, ale praktický přístup k ochraně životního prostředí a udržitelnému způsobu života. Usiluje o maximální možnou redukci odpadu a o udržení použitelných materiálů v oběhu, místo aby zbytečně končily na skládkách či ve [spalovnách](#).

Proč má zero waste smysl?

Všichni víme, že odpad je obrovským problémem dneška. Není ani potřeba se odvolávat na fotky mořských zvířat nebo ptáků s břichy plnými jednorázových plastových

obalů, stačí si udělat procházku po naší, české přírodě. S horami lidmi produkovaných odpadů navíc souvisí i další problémy, například produkce mikroplastů, které se dostávají i do našich těl a podle nejnovějších studií mohou [ovlivňovat plodnost](#) a přispívat k rozvoji řady zdravotních problémů, [například Alzheimerovy choroby](#). Z odpadů samotných nebo při jejich likvidaci se navíc mohou do okolního prostředí uvolňovat [škodlivé chemické látky](#). Jen zlomek produkovaných odpadů je přitom recyklován – například v případě [plastového odpadu](#) je to celosvětově jen [zhruba desetina](#) a toto číslo dlouhodobě neroste. Tento systémový problém se přitom zdaleka netýká jen konzumerismu a nadspotřeby u spotřebitelů a nadprodukce ze strany firem, ale také obcí, které nesou zodpovědnost za odpadové hospodářství a hledání efektivních odpadových řešení.

Jaké jsou základní principy zero waste?

Americká bloggerka a propagátorka bezodpadového životního stylu Bea Johnson ve své knize [Domácnost bez odpadu](#) z roku 2013 definovala **5 základních principů zero waste – takzvaných „5R“**:

1. Odmítejte („refuse“): Nepřijímejte zbytečné věci, jako jsou plastové tašky nebo reklamní předměty.
2. Omezujte („reduce“): Kupujte méně a zaměřte se na kvalitu místo kvantity.
3. Znovu používejte („reuse“): Nahrazujte jednorázové produkty opakovaně použitelnými.
4. Recyklujte („recycle“): Tam, kde nelze odmítnout nebo omezit, recyklujte.
5. Kompostujte („rot“): Biologický odpad má obrovský význam a ve směsném odpadu je ho až třetina. Vracet živiny v něm obsažené zpět do přírody ve formě kompostu má smysl!

Jaké přínosy má zero waste pro spotřebitele a jaké pro obce?

Pro spotřebitele:

- » Nižší náklady: Omezení nadbytečné spotřeby, stejně jako nákup kvalitnějších nebo opakovaně použitelných produktů vede v dlouhodobém horizontu k úsporám.

- » Zdravější životní styl: Nákup lokálních, často méně průmyslově zpracovaných potravin přispívá k zdravějšímu stravování. Omezením kontaktu s plasty, které mohou obsahovat škodlivé chemické látky, zároveň snižujeme riziko zdravotních problémů.
- » Zodpovědnost vůči planetě: Každý krok vedoucí k omezení odpadu je součástí řešení a má pozitivní, byť drobný, dopad na stav životního prostředí.

Pro obce:

- » Úspory v odpadovém hospodářství: Snižování objemu směsného i tříděného odpadu znamená nižší náklady na jeho svoz a likvidaci.
- » Čistší a bezpečnější životní prostředí: Méně vznikajících odpadů znamená i méně odpadů pohozených do přírody a méně škodlivých chemických látek, které se do životního prostředí uvolní.
- » Splnění legislativních cílů: Předcházení vzniku odpadů a opětovné využívání materiálů je v souladu s českými i širšími evropskými environmentálními strategiemi a pomáhá naplňovat povinné legislativní cíle České republiky. **Z našich zkušeností vyplývá, že při zapojení zero waste principů lze v domácnostech dosáhnout až o 81 % nižší produkce odpadů, než je český průměr.**

Jak mohou obce podpořit zero waste?

- » Systémovými změnami v odpadovém hospodářství: Podporou konkrétních opatření vedoucích k předcházení vzniku odpadů (např. kompostování), změnami ve frekvenci či způsobu svozu odpadů či finanční motivací občanů.
- » Vzděláváním a osvětou: Organizací seminářů či workshopů zaměřených na udržitelný životní styl, třídění odpadů nebo kompostování.
- » Spoluprací s komunitami a spolky: Podporou pořádání komunitních akcí, jako jsou bazary, swapy a charitativní sbírky, anebo zřizování „reuse“ center, opravářských dílen, půjčoven nářadí a dalšího vybavení, komunitních zahrad či bezobalových obchodů. Na tyto a další aktivity jsou pravidelně vypisovány dotační výzvy, například ze strany Ministerstva životního prostředí.

**Zero waste není o dokonalosti,
ale o snaze.**

**Každý krok, který podniknete,
pomáhá nejen vám
a vaší obci, ale celé planetě.**

**Nejlepší odpad je ten, který nikdy
nevznikne!**

Tipy na literaturu o zero waste:

Bea Johnson – *Domácnost bez odpadu*

Barbora Tlustá – *Bez obalu: Jak žít zero waste*

Pavla Wernerová – *Konec doby odpadové*

Jana Karasová, Helena Škrdlíková, Michaela Gajdošová – *Život skoro bez odpadu*

Adam Podhola – *Zachraň jídlo v kuchyni*

Ministerstvo životního prostředí